

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi valtiopäiväjärjestyksen ja edustajanpalkkiosta annetun lain sekä eduskunnan virkamiehistä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan valtiopäiväjärjestystä muutettavaksi niin, että kansanedustajien talousarvioaloitteen tekemiselle varattua aikaa pidennetään seitsemästä päivästä neljääntoista päivään. Lisäksi ehdotetaan valtiopäiväjärjes-

tykseen, edustajanpalkkiosta annettuun lakiin ja eduskunnan virkamiehistä annettuun lakiin tehtäväksi eräitä teknisluonteisia muutoksia.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1992.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Raha-asia-aloiteoikeuden kehitys

Nykyiset edustajien aloiteoikeutta koskevat säännökset sisältyvät voimassa olevaan vuoden 1928 valtiopäiväjärjestykseen. Vuoden 1928 valtiopäiväjärjestyksessä annettiin ensimmäiset varsinaiset säännökset raha-asia-aloitteesta, jonka nimitykseksi 1 päivästä maaliskuuta 1992 tulee talousarvioaloite. Aloitemuoto oli tullut käyttöön valtion tulo- ja menoarvion tultua eduskunnan päätettäväksi, mistä säädettiin huhtikuussa 1919 annetuissa laeissa Suomen valtiontalouden oikeusperusteista ja vuoden 1906 valtiopäiväjärjestyksen muutoksissa.

Aloitteiden tekemiselle oli asetettu määräaika jo vuoden 1869 valtiopäiväjärjestyksessä, jonka alkuperäisten säännösten mukaan oli mahdollista tehdä vain nykyisiä toivomusaloitteita vastaavia anomusehdotuksia. Vuoden 1928 valtiopäiväjärjestyksen 31 §:n mukaan eduskunta-aloite saattoi olla lakialoite, raha-asia-aloite tai toivomusaloite. Kaikkiin aloitemuotoihin sovellettiin 32 §:n mukaan samoja määräaika-säännöksiä. Vaalien jälkeisillä varsinaisilla valtiopäivillä edustajan tuli tehdä aloitteet 14 päivän kuluessa, mutta muilla varsinais-

silla valtiopäivillä kymmenen päivän kuluessa valtiopäivien avaamisesta. Lisäksi edustaja saattoi tehdä aloitteen, jos eduskunnan jo tekemä päätös, hallituksen esitys tai esityksen peruuttaminen taikka muu valtiopäivien aikana sattunut tapaus suorastaan antoi siihen aiheen. Tällöin aloitteen teolle varattu aika oli seitsemän päivää siitä, kun edustajan katsottiin saaneen tapauksesta tiedon. Yleisen aloiteajan jälkeen raha-asia-aloitteen saattoi näin ollen tehdä muunkin asian tai hallituksen esityksen kuin valtion tulo- ja menoarvioesityksen tai sen peruuttamisen johdosta. Aloiteoikeus oli kuitenkin asialliselta laajuudeltaan varsin rajoitettu, koska perustuslakivaliokunta tulkitsi valtiopäiväjärjestyksen säännöksen sisältämiä sanoja "suorastaan aihetta" suppeasti. Vasta 1980-luvun alussa tätä tulkintakäytäntöä lievennettiin.

Vuonna 1983 annetulla lailla (278/83) aloiteoikeutta koskevia säännöksiä muutettiin muun muassa siten, että raha-asia-aloitteen teolle säädettiin muista aloitteista poikkeava määräaika. Valtiopäivien alussa niin sanottuna yleisenä aloiteaikana raha-asia-aloitteiden tekemiselle varattiin 14 päivän määräaika. Yleisen aloiteajan jälkeen raha-asia-aloitteen tekoa sen sijaan rajoitettiin ja sen saattoi tehdä vain

valtion tulo- ja menoarvioesityksen antamisen johdosta seitsemän päivän kuluessa. Kysymys oli lähinnä raha-asia-aloiteoikeuden tekemisaikojen muodollisesta rajoittamisesta, sillä hallituksen esityksen mukaan vain yksi raha-asia-aloite oli yritetty vuoden 1928 valtiopäiväjärjestyksen voimassaoloaikana tehdä yleisen aloiteajan ulkopuolella sen liittymättä valtion tulo- ja menoarvioesitykseen (HE 194/1982 vp).

Valtiontaloutta koskevien hallitusmuodon ja valtiopäiväjärjestyksen säännösten uudistamiseen liittyvillä, vuonna 1992 voimaan tulevilla valtiopäiväjärjestyksen muutoksilla (1078/91) puolestaan laajennetaan sisällöllisesti edustajien oikeutta tehdä nykyisiä raha-asia-aloitteita, mutta mahdollisuus tehdä aloitteita niin sanottuna yleisenä aloiteaikana poistetaan. Koska myös yleisenä aloiteaikana tehdyt aloitteet on käsitelty vasta valtion tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä, ei muutos käytännössä heikennä edustajien aloitevaltaa. Hallituksen esityksen mukaan muutoksella pyritään rytmittämään eduskunnan hallinnollista työtä tarkoituksenmukaisella tavalla (HE 262/1990 vp). Aloitteen voi tehdä aikaisemmasta poiketen myös valtion lisätalousarvion antamisen yhteydessä.

1.2. Nykyinen aloiteoikeus ja käytäntö

Hallitusmuodon VI luku on uudistettu heinäkuussa 1991 annetulla lailla (1077/91). Samassa yhteydessä on muutettu myös valtiopäiväjärjestyksen valtionaloutta koskevia säännöksiä. Muutokset, jotka tulevat voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1992, merkitsevät muun muassa sitä, että raha-asia-aloiteoikeutta laajennetaan ja aloite voi koskea myös lisäystä valtion tulo- ja menoarvioon. Raha-asia-aloitteen nimi muuttuu talousarvioaloitteeksi, mikä vastaa nimitysten valtion tulo- ja menoarvio ja lisäys tulo- ja menoarvioon muuttamista valtion talousarvioksi ja lisätalousarvioksi.

Valtiopäiväjärjestyksen uuden 32 §:n 3 momentin mukaan talousarvioaloite voidaan tehdä aikana, joka alkaa siitä, kun valtion talousarvioesitys on ilmoitettu saapuneeksi, ja päättyy kello 12 seitsemäntenä päivänä sen jälkeen. Valtion lisätalousarvioesitykseen liittyvä talousarvioaloitteen aloiteajan pituus on vastaavasti kolme päivää. Talousarvioaloitetta ei voi enää tehdä niin sanottuna yleisenä

aloiteaikana, vaan sen tekeminen on kytketty talousarvioesityksen tai lisätalousarvioesityksen antamiseen.

Raha-asia-aloitteiden määrä on noussut viime vuosina. Esimerkiksi vuoden 1980 valtiopäivillä jätettiin noin 1 500 raha-asia-aloitetta. Myös 1970-luvulla valtiopäivillä jätettyjen aloitteiden määrä oli yleensä alle 1 500. Vuoden 1985 valtiopäivillä jätettyjen aloitteiden määrä oli sen sijaan noin 2 100 ja vuoden 1990 valtiopäivillä niiden määrä oli jo noin 3 500. Raha-asia-aloitteista on hyväksytty keskimäärin 10 %.

1.3. Pohjoismainen vertailu

Ruotsissa budjetista päättävät valtiopäivät kuten Suomessakin. Valtiopäivien oikeus muuttaa budjettia on rajoittamaton, ja valtiopäivät voivat päättää valtion varojen käytöstä myös muutoin kuin budjetissa. Valtiopäiväedustajat voivat tehdä budjettia koskevia aloitteita viidentoista päivän kuluessa siitä, kun budjettiesitys on ilmoitettu saapuneeksi (riksdagsordningen 3:10 §). Jos valtiopäivät päättävät vahvistaa budjetin muuksi määräajaksi kuin varsinaiseksi budjettivuodeksi, määrätään samalla erikseen aloiteajan mahdollisesta pidentämisestä. Budjettia koskevia aloitteita tehdään Ruotsissa keskimäärin yhtä paljon kuin Suomessa (1980-luvulla noin 2 000 — 3 000 budjettivuodessa).

Norjassa budjetista päättävät suurkäräjät, eikä budjetti ole muodoltaan laki. Myös Norjassa suurkäräjien budjettia koskeva muutosoikeus on rajoittamaton eikä suurkäräjäjäsenenten oikeutta tehdä aloitteita budjetin muuttamiseksi ole ajallisesti rajoitettu. Budjettia koskevien jäsenenten yksityisten aloitteiden määrä on ollut vuosittain vähäinen.

Tanskassa budjetti on, toisin kuin Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa, oikeudelliselta luonteeltaan laki (finanslov). Vireillepano-oikeus lainsäädäntöasioissa on hallituksella, kansankäräjien jäsenillä sekä tietyin edellytyksin myös valiokunnilla. Lakialoitteiden jättöaikoja ei ole lailla rajoitettu, mutta yleisen käytännön mukaan aloitteita ei tehdä istuntovuoden maaliskuun jälkeen. Budjettia koskevat aloitteet tulee kuitenkin pyrkiä jättämään viimeistään neljä päivää ennen budjetin käsittelyä kansankäräjillä, mutta kansankäräjät voivat sallia aloitteiden jättämisen vielä käsittelyn kuluessakin (forret-

ningsorden for Folketinget 18 §). Budjettia koskevat aloitteet ovat olleet Tanskassa melko harvinaisia. Myös Tanskassa kansankäräjien budjettia koskeva muutosoikeus on rajoittamaton.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Talousarvioaloite

Talousarvioaloitteen tekemiselle varattu seitsemän päivän aloiteaika on eduskuntatyöskentelyssä todettu liian lyhyeksi. Koska talousarvioaloitetta ei maaliskuun alusta 1992 enää voi tehdä niin sanottuna yleisenä aloiteaikana, vaan vasta kun valtion talousarvioesitys on tiedossa, ei seitsemän päivän aloiteaika ole riittävä talousarvion perehtymiseen ja aloitteiden laadintaan. Aloiteajan pidentäminen on perusteltua myös siksi, että hallitusmuodon ja valtiopäiväjärjestyksen valtionaloutta koskevien säännösten uudistuksella laajennetaan edustajien valtion talousarviota koskevaa aloiteoikeutta, jolloin talousarvioaloitteen voi nykyisestä poiketen tehdä kaikista talousarviossa päätettävistä asioista. Tarvetta aloiteajan pidentämiseen on lisännyt niin ikään valtion talousarvion sisällön laajentuminen.

Esityksessä ehdotetaan valtiopäiväjärjestyksen 1 päivänä maaliskuuta 1992 voimaan tulevaa 32 §:n 3 momenttia muutettavaksi siten, että talousarvioaloitteen tekemiselle varattua aikaa pidennetään viikolla eli seitsemästä päivästä neljääntoista päivään.

Valtion lisätalousarvion johdosta tehtävän talousarvioaloitteen tekemisaikaa ei sen sijaan ehdoteta pidennettäväksi. Lisätalousarvio on tarpeen käsitellä useimmissa tapauksissa varsin kiireellisesti, jolloin kolmea päivää pidempi aloiteaika voisi muodostua ongelmalliseksi. Erityisesti vuoden viimeinen lisäys tulo- ja menoarvion on jouduttu usein käsittelemään hyvinkin nopeasti. Tulo- ja menoarvion lisäysten määrää on myös viime vuosina pyritty

vähentämään ja kokoamaan niihin lähinnä valtion lakisääteisistä menoista johtuvia välttämättömiä tarkistuksia.

2.2. Muut muutokset

Muut esityksessä valtiopäiväjärjestykseen sekä edustajanpalkkiosta annettuun lakiin (328/47) ja eduskunnan virkamiehistä annettuun lakiin (1255/87) ehdotetut muutokset ovat heinäkuussa 1991 annettuihin hallitusmuodon ja valtiopäiväjärjestyksen muutoksiin liittyviä lähinnä lakiteknisii tarkistuksia.

3. Esityksen valmistelu

Esitys perustuu keskeisiltä osiltaan eduskunnan lausumaan, jossa eduskunta edellytti hallituksen antavan pikaisesti eduskunnalle esityksen valtiopäiväjärjestyksen 32 §:n muuttamisesta sen ajan pidentämiseksi, jona talousarvioaloite saadaan tehdä valtion talousarvioesityksen johdosta. Muutos tulee eduskunnan mukaan saattaa voimaan samaan aikaan kuin asiaa koskeva kokonaisuudistus. Lisäksi eduskunnan perustuslakivaliokunta on katsonut mietinnössään (PeVM 2/1991 vp), että asiaa valmisteltaessa on selvitettävä tarve pidentää myös valtion lisätalousarvioesitykseen liittyvän talousarvioaloitteen tekemisaikaa.

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä. Esitystä on käsitelty eduskunnan asettamassa talousarvion eduskuntakäsittelytoimikunnassa, jossa on ollut muun muassa eduskunnan, oikeusministeriön, valtiovarainministeriön ja Valtion painatuskeskuksen edustus.

4. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia eikä organisatorisia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

(449/90). Pykälän 2 momentissa muutetaan valtion tulo- ja menoarvio talousarvioksi.

1.1. Valtiopäiväjärjestys

10 §. Pykälän 2 momentin virheellinen viittaus valtiopäiväjärjestyksen 8 §:ään ehdotetaan korjattavaksi. Lainkohdassa tarkoitettu 8 §:n 2 momentti on valtiopäiväjärjestyksen 3 ja 8 §:n muuttamisesta heinäkuussa 1991 annetulla lailla (1075/91) siirretty 3 momentiksi.

32 §. Pykälän 3 momentin mukaan talousarvioaloitteen tekemiselle varattu aloiteaika olisi 14 päivää. Talousarvioaloitteen aloiteaika alkaisi kuten nykyisin siitä, kun valtion talousarvioesitys on ilmoitettu saapuneeksi, mutta päättyisi kello 12 neljäntenätoista päivänä sen jälkeen.

49 §. Pykälän 3 ja 4 momentin virheelliset viittaukset 1 päivänä maaliskuuta 1992 voimaan tulevaan hallitusmuodon 65 §:ään ehdotetaan korjattaviksi.

64 §. Pykälä ehdotetaan tarkistettavaksi raha-asia-aloitteen nimen muuttumisen vuoksi.

1.2. Laki edustajanpalkkiosta

4 §. Pykälän 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi eduskunnan palkkavaltuuskunnan lakauttamisen vuoksi.

5 a §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että 1 momentin säännöksessä viitataan nykyisin voimassa olevaan valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annettuun lakiin

1.3. Laki eduskunnan virkamiehistä

4 §. Valtion tulo- ja menoarvion nimen muuttumisen vuoksi ehdotetaan pykälän 1 momentin sekä 2 momentin johdantokappaleen sisältämät valtion tulo- ja menoarvio -sanat muutettaviksi valtion talousarvioiksi.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan samaan aikaan kuin Suomen Hallitusmuodon VI luvun ja siihen liittyvät valtiopäiväjärjestyksen muutokset eli 1 päivänä maaliskuuta 1992.

3. Säättämisyjärjestys

Esitykseen sisältyvä ehdotus valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyssä järjestyksessä ja ehdotus edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta valtiopäiväjärjestyksen 70 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla,

muutetaan valtiopäiväjärjestyksen 10 §:n 2 momentti, 32 §:n 3 momentti, 49 §:n 3 ja 4 momentti ja 64 §,

sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 2 momentti 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetussa laissa (454/70), 32 §:n 3 momentti ja 49 §:n 3 ja 4 momentti 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa (1078/91) ja 64 § 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa laissa (278/83), seuraavasti:

10 §

Edustajantoimen hoitaminen keskeytyy siksi ajaksi, jolloin edustaja on 8 §:n 3 momentissa tarkoitettussa palveluksessa. Tänä aikana edustaja ei saa osallistua valtiopäivätoimiin.

32 §

Talousarvioaloite voidaan tehdä aikana, joka alkaa siitä, kun valtion talousarvioesitys on ilmoitettu saapuneeksi, ja päättyy kello 12 neljäntenätoista päivänä sen jälkeen. Lisätalousarvioesityksen johdosta talousarvioaloite voidaan tehdä aikana, joka alkaa siitä, kun esitys on ilmoitettu saapuneeksi, ja päättyy kello 12 kolmantena päivänä sen jälkeen.

49 §

Hallitusmuodon 65 §:n 3 momentissa tarkoitettuna erikoisvaliokuntana toimii valtiovarainvaliokunta, joka voi alistaa tekemänsä päätöksen eduskunnan vahvistettavaksi. Eduskunnan tulee, sen jälkeen kun asiasta on keskusteltu,

vahvistaa tai jättää vahvistamatta päätös.

Valtiovarainvaliokunta seuraa valtioneuvoston asianomaisen jäsenen välityksellä hallitusmuodon 65 §:n 3 momentissa tarkoitetuista palvelussuhteen ehdoista käytäviä neuvotteluja ja ehtoja koskevien päätösten valmistelua. Valtioneuvosto toimittaa valtiovarainvaliokunnan hyväksyttäväksi virka- ja toimiehtosopimuksen sekä virkamiesten ja viranhaltijain palvelussuhteen ehtoja koskevan valtioneuvoston tai kunnallisen työmarkkinalaitoksen päätöksen.

64 §

Jollei 63 §:ssä mainittua asiaa sitä valiokuntaan lähettämistä varten esiteltäessä lähetetä yksimielisesti valiokuntaan, se jää pöydälle johonkin lähinnä seuraavista istunnoista. Silloin asiaa ei enää voida panna pöydälle. Talousarvioaloitetta ja toivomusaloitetta koskeva asia voidaan kuitenkin panna pöydälle, jos eduskunta niin päättää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

2.

Laki**edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 70 §:ssä säädetyllä tavalla,

kumotaan edustajanpalkkiosta 30 päivänä huhtikuuta 1947 annetun lain (328/47) 4 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 6 päivänä marraskuuta 1970 annetussa laissa (665/70), sekä *muutetaan* 5 a §, sellaisena kuin se on 23 päivänä huhtikuuta 1976 annetussa laissa (330/76), seuraavasti:

5 a §

Edustajan oikeus tapaturmakorvaukseen määräytyy soveltuvien osin valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain (449/90) mukaan.

Eduskunnan kansliatoimikunnan määräämällä tavalla voidaan valtion varoista talous-

arvion rajoissa suorittaa edustajien yleisten terveystarkastusten ja työterveydenhoidon kustannukset.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

3.

Laki**eduskunnan virkamiehistä annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eduskunnan virkamiehistä 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun lain (1255/87) 4 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale seuraavasti:

4 §

Virkoja voidaan perustaa valtion talousarviossa palkkauksiin käytettävissä olevien määrärahojen rajoissa. Talousarvioesityksen perusteluissa on ilmoitettava sellaisten perustettavien päätoimisten virkojen lukumäärä ja pääasiallinen tehtäväalue, joita ei ole 2 momentin nojalla eriteltävä talousarviossa.

Seuraavia virkoja sekä niitä virka-asemaltaan vastaavia tai ylempiä virkoja ei saa perustaa, ellei kutakin virkaa ole talousarviossa eritelty:

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 1991

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Hannele Pokka*

1.

Laki

valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla,

muutetaan valtiopäiväjärjestyksen 10 §:n 2 momentti, 32 §:n 3 momentti, 49 §:n 3 ja 4 momentti ja 64 §,

sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 2 momentti 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetussa laissa (454/70), 32 §:n 3 momentti ja 49 §:n 3 ja 4 momentti 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa (1078/91) ja 64 § 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa laissa (278/83), seuraavasti:

*Muutettava laki**Ehdotus*

10 §

Edustajaksi valitun edustajantoimen hoitaminen keskeytyy siksi ajaksi, jolloin hän on 8 §:n 2 momentissa tarkoitettussa palveluksessa. Tänä aikana edustaja ei saa osallistua valtiopäivätoimiin.

Edustajantoimen hoitaminen keskeytyy siksi ajaksi, jolloin *edustaja* on 8 §:n 3 momentissa tarkoitettussa palveluksessa. Tänä aikana edustaja ei saa osallistua valtiopäivätoimiin.

32 §

Talousarvioaloite voidaan tehdä aikana, joka alkaa siitä, kun valtion talousarvioesitys on ilmoitettu saapuneeksi, ja päättyy kello 12 seitsemäntenä päivänä sen jälkeen. Lisätalousarvioesityksen johdosta talousarvioaloite voidaan tehdä aikana, joka alkaa siitä, kun esitys on ilmoitettu saapuneeksi, ja päättyy kello 12 kolmantena päivänä sen jälkeen.

Talousarvioaloite voidaan tehdä aikana, joka alkaa siitä, kun valtion talousarvioesitys on ilmoitettu saapuneeksi, ja päättyy kello 12 neljäntenätoista päivänä sen jälkeen. Lisätalousarvioesityksen johdosta talousarvioaloite voidaan tehdä aikana, joka alkaa siitä, kun esitys on ilmoitettu saapuneeksi, ja päättyy kello 12 kolmantena päivänä sen jälkeen.

49 §

Hallitusmuodon 65 §:n 2 momentissa tarkoitettuna erikoisvaliokuntana toimii valtiovarainvaliokunta, joka voi alistaa tekemänsä päätöksen eduskunnan vahvistettavaksi. Eduskunnan tulee, sen jälkeen kun asiasta on keskusteltu, vahvistaa tai jättää vahvistamatta päätös.

Valtiovarainvaliokunta seuraa valtioneuvoston asianomaisen jäsenen välityksellä hallitusmuodon 65 §:n 2 momentissa tarkoitetuista palvelussuhteen ehdoista käytäviä neuvotteluja ja ehtoja koskevien päätösten valmistelua. Valtioneuvosto toimittaa valtiovarainvaliokunnan hyväksyttäväksi virka- ja toimiehtosopimuksen sekä virkamiesten ja viranhaltijain palvelussuhteen ehtoja koskevan valtioneuvoston tai kun-

Hallitusmuodon 65 §:n 3 momentissa tarkoitettuna erikoisvaliokuntana toimii valtiovarainvaliokunta, joka voi alistaa tekemänsä päätöksen eduskunnan vahvistettavaksi. Eduskunnan tulee, sen jälkeen kun asiasta on keskusteltu, vahvistaa tai jättää vahvistamatta päätös.

Valtiovarainvaliokunta seuraa valtioneuvoston asianomaisen jäsenen välityksellä hallitusmuodon 65 §:n 3 momentissa tarkoitetuista palvelussuhteen ehdoista käytäviä neuvotteluja ja ehtoja koskevien päätösten valmistelua. Valtioneuvosto toimittaa valtiovarainvaliokunnan hyväksyttäväksi virka- ja toimiehtosopimuksen sekä virkamiesten ja viranhaltijain palvelussuhteen ehtoja koskevan valtioneuvoston tai kun-

*Muutettava laki**Ehdotus*

nallisen työmarkkinalaitoksen päätöksen.

nallisen työmarkkinalaitoksen päätöksen.

64 §

Jollei 63 §:ssä mainittua asiaa sitä valiokuntaan lähettämistä varten esiteltäessä lähetetä yksimielisesti valiokuntaan, se jää pöydälle johonkin lähinnä seuraavista istunnoista. Silloin asiaa ei enää voida panna pöydälle. *Kuitenkin* raha-asia-aloitetta ja toivomusaloitetta koskeva asia voidaan panna pöydälle, jos eduskunta niin päättää.

64 §

Jollei 63 §:ssä mainittua asiaa sitä valiokuntaan lähettämistä varten esiteltäessä lähetetä yksimielisesti valiokuntaan, se jää pöydälle johonkin lähinnä seuraavista istunnoista. Silloin asiaa ei enää voida panna pöydälle. *Talousarvioaloitetta* ja toivomusaloitetta koskeva asia voidaan *kuitenkin* panna pöydälle, jos eduskunta niin päättää.

Tämä laki tulee voimaan *päivänä*
kuuta 199 .

2.

Laki**edustajanpalkkiosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 70 §:ssä säädetyllä tavalla,

kumotaan edustajanpalkkiosta 30 päivänä huhtikuuta 1947 annetun lain (328/47) 4 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 6 päivänä marraskuuta 1970 annetussa laissa (665/70), sekä *muutetaan* 5 a §, sellaisena kuin se on 23 päivänä huhtikuuta 1976 annetussa laissa (330/76), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

Mitä edellä tässä pykälässä on säädetty, koskee soveltuvin osin myös eduskunnan palkkavaltuuskunnan jäseniä.

(4 §:n 4 momentti kumotaan)

5 a §

Edustajan oikeus tapaturmakorvaukseen määräytyy soveltuvin osin valtion viran- ja toimenhaltijain tapaturmakorvauksesta annetun lain (154/35) mukaan.

Eduskunnan kansliatoimikunnan määräämällä tavalla voidaan valtion varoista tulo- ja menoarvion rajoissa suorittaa edustajain yleisten terveystarkastusten ja työterveydenhoidon kustannukset.

5 a §

Edustajan oikeus tapaturmakorvaukseen määräytyy soveltuvin osin *valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta* annetun lain (449/90) mukaan.

Eduskunnan kansliatoimikunnan määräämällä tavalla voidaan valtion varoista *talousarvion* rajoissa suorittaa *edustajien* yleisten terveystarkastusten ja työterveydenhoidon kustannukset.

Tämä laki tulee voimaan *päivänä*
kuuta 199 .

3.

Laki**eduskunnan virkamiehistä annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eduskunnan virkamiehistä 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun lain (1255/87) 4 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Virkoja voidaan perustaa tulo- ja menoarviossa palkkauksiin osoitettujen määrärahojen rajoissa. Tulo- ja menoarvioesityksen perusteissa on ilmoitettava sellaisten perustettavien päätoimisten virkojen lukumäärä ja pääasiallinen tehtäväalue, joita ei ole 2 momentin nojalla eriteltävä tulo- ja menoarviossa.

Seuraavia virkoja sekä niitä virka-asemaltaan vastaavia tai ylempiä virkoja ei saa perustaa, ellei kutakin virkaa ole tulo- ja menoarviossa eritelty:

Ehdotus

4 §

Virkoja voidaan perustaa *valtion talousarviossa* palkkauksiin *käytettävissä olevien* määrärahojen rajoissa. *Talousarvioesityksen* perusteissa on ilmoitettava sellaisten perustettavien päätoimisten virkojen lukumäärä ja pääasiallinen tehtäväalue, joita ei ole 2 momentin nojalla eriteltävä *talousarviossa*.

Seuraavia virkoja sekä niitä virka-asemaltaan vastaavia tai ylempiä virkoja ei saa perustaa, ellei kutakin virkaa ole *talousarviossa* eritelty:

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Hallituksen esitys Eduskunnalle televiestintälainsäädännön muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi teletointalakeja ja radiolakeja. Muutoksilla pyritään lisäämään teletoinnin kilpailua ja poistamaan televiestintälainsäädäntöä sovellettaessa havaittuja puutteita ja epäkohtia. Osa muutoksista on tarpeen teletoinnin teknisen kehityksen johdosta.

Esityksen mukaan kytkentäistä yleistä data-siirtotoimintaa saisi harjoittaa ilman teletointalain mukaista toimilupaa. Lupaa ei tarvittaisi myöskään datasiirtoon erillisverkossa. Oikeuden toiminnan harjoittamiseen saisi tehdä sillä siitä ilmoituksen liikenneministeriölle. Ilmoituksen tehneeseen datasiirron harjoittajaan sovellettaisiin, mitä telailaitoksesta säädetään. Datasiirtotoiminnan vapauttamisen arvioidaan olennaisesti lisäävän alan yrittäjien lukumäärää ja parantavan palvelutasoa.

Hyväksymättömien, yleiseen televerkostoon liitettävien telepäätelaitteiden kaupanpito kiellettäisiin. Erillisverkkokäyttöön tarkoitettuja telepäätelaitteita voisi edelleen pitää kaupan hyväksymättöminä. Kaikki telepäätelaitteet olisi varustettava merkinnällä, joka osoittaa, saako laitteen liittää yleiseen televerkkoon vai ei. Säännökset parantavat kuluttajansuojaa ja suojaavat yleistä televerkostoa häiriöiltä.

Tyyppihyväksynnän ohella telepäätelaitteen ja radiolaitteen määräysten mukaisuuden voisi osoittaa muullakin Telehallintokeskuksen määräämällä tavalla. Telehallintokeskus voisi määrätä, että Suomessa katsotaan hyväksytyksi myös ulkomailla hyväksytty telepäätelaitte tai radiolaitte. Tarkoituksena on saattaa Suomessa voimaan eurooppalainen vastavuoroinen hyväksyntäkäytäntö. Uudistus lisää kilpailua laitemarkkinoilla ja yksinkertaistaa laitteiden hyväksymistä.

Telemaksuista annettuja säännöksiä täsmennettäisiin. Maksujen tulisi olla kohtuullisissa suhteissa suoritteesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Liikenneministeriö antaisi määräyksiä telemaksujen yleisistä perusteista sekä niiden julkisuudesta ja erittelystä.

Televerkkojen urakoinnin vapauttamiseksi kilpailulle ehdotetaan luotavaksi teleurakoitsijoiden valtuutusjärjestelmä. Valtuutetun teleurakoitsijan rakentaman televerkon, esimerkiksi kiinteistön sisäjohtoverkon, saisi liittää yleiseen televerkostoon ilman telailaitoksen tarkastusta.

Teletointalain rangaistussäännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi. Esityksen mukaan hyväksymättömän telepäätelaitteen liittäminen yleiseen televerkkoon samoin kuin telepäätelaitteiden maahantuontia, myyntiä ja kaupanpitoa koskevien säännösten rikkominen säädetään rangaistavaksi. Vastaavasti olisi rangaistavaa hallussapitää ja käyttää suojatun viestin purkulaitetta. Suojattuna lähetetään muun muassa maksullisia ohjelmia kaapelilähetyksverkoissa.

Esityksen mukaan poliisi saisi oikeuden saada telailaitokselta teleyhteyteen liittyviä tunnistamistietoja törkeissä rikostapauksissa. Oikeus ei koskisi puhelinuuttoa eikä muidenkaan tietojen saamista televiestinnän sisällöstä.

Telekaapeleiden siirtokustannuksia koskeviin säännöksiin ehdotetaan vähäisiä tarkistuksia. Lisäksi teletointalain ja radiolain mukaista toimivaltaa siirretään liikenneministeriöltä Telehallintokeskukselle ja vähäisessä määrin myös valtioneuvoston yleisistunnolta liikenneministeriölle.

Radiolain säännöksiä häiriötapauksen selvittämismenettelystä laajennetaan koskemaan myös tapauksia, joissa radiolaitte häiritsee tele- tai sähkölaitteistoja kummankin laitteiston ollessa laitekohtaisten määräysten mukaiset. Vastaavat säännökset ehdotetaan lisättäviksi myös teletointalakiin.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan viipymättä niiden tultua hyväksytyiksi ja vahvistetuiksi. Yleiseen televerkkoon liitettäviä hyväksymättömiä telepäätelaitteita ei saisi tuoda maahan tai pitää kaupan 1 päivästä tammikuuta 1993 lukien.